

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Білоцерківський національний аграрний університет
Словацький сільськогосподарський університет, м. Нітра
ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»
Білоцерківський технологічно-економічний коледж
Козелецький коледж ветеринарної медицини
Компаніївський коледж ветеринарної медицини
Золотоніський коледж ветеринарної медицини
Олександрійський коледж
Бобринецький коледж ім. В. Порика
Тульчинський коледж ветеринарної медицини
Маслівський аграрний коледж ім. П.Х. Гаркавого

ПРОГРАМА

міжнародної науково-практичної конференції

АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ

**Інноваційні психолого-педагогічні та правові
засади аграрної науки в умовах
міжкультурної аграрної комунікації**

31 жовтня 2019 року

Біла Церква
2019

із Запорозьким військом, духовні особи, в тому числі і київські митрополити, досить помірковано ставились до управління Кошем церковною справою на Запорожжі.

Церкви і монастирі служили для запорожців і місцем, де повинні були відбувати покарання деякі злочинці (козаки, які довгий час гайдамачили). Інколи козаків, звинувачених в гайдамацтві, крадіжках коней, засуджували до покарання киями під шибеницею. Тоді товариші злочинця і священники мали право взяти його на поруки, зобов'язавшись відвести злочинця на покарання до монастиря.

Церква на Запорожжі була і місцем, де козаки, що вирішили стати побратимами, в присутності священника розписувались, що дають перед Богом клятву братерства. Для закріплення такої клятви запорожці цілували святий хрест і Євангеліє.

Запорожці, знаходячись в довгих походах, інколи не мали можливості задовольняти свої духовні потреби за допомогою священників, і тому обов'язки останніх часто виконували самі козаки. Зрозуміло, що це робилося з багатьма відхиленнями від канонічних православних норм, згідно розумінню козаків. Так, запорожці, що вмирили під час походів, не маючи поруч себе священників "сповідалися Богу, Чорному морю і своєму отаману кошовому" [1]. У часи, коли Запорожжя спустошувала чума і духовенство частково вмирало, а частково розходилося, козаки змушені були ховати померлих без участі духовних осіб і самі інколи виконували функції священника.

Отже можна відзначити, що протягом XVI – першої половини XVII ст. Запорожжя стало не лише своєрідним резервуаром для найбільш активних представників різних прошарків тогочасного суспільства (і не лише українського походження). Не зводилась роль Січі й лише до суто військових функцій буферної зони, що прикривала південні кордони розселення східних слов'ян. В умовах національної бездержавності Запорозька Січ виступала й своєрідною переддержавою, репрезентуючи політичну волю українського народу на міжнародній арені, а також втілюючи в собі певний національний ідеал досконалої моделі державного організму.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. В 3-х томах. – Львів: Світ, 1990. – Т.1. - 319 с.; Т.2. – 392 с.; Т.3. - 456 с.

УДК 34.03

ТЕРЕЩУК М.М., к.ю.н., старший викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

ІСТОРИОГРАФІЯ ФОРМУВАННЯ ДУМКИ ПРО ЮРИДИЧНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ В УКРАЇНІ З 1991 ДО 2019 р.

У статті зосереджена увага на теоретичних основах (моделях), нормативних положеннях (конструкціях), засадах (гуманізм, справедливість) і практичних аспектах реалізації юридичної відповідальності в публічному праві у працях сучасних вітчизняних вчених-правників.

Ключові слова: юридична відповідальність, публічне право, юридична відповідальність у публічному праві, історіографія

Перманентна важливість усього спектра питань природи юридичної відповідальності, зокрема в галузях публічного та приватного права, зумовлена універсальністю й унікальністю цього правового феномена, практичним утіленням у ньому «вічних» цінностей права – ідеалів справедливості, свободи, рівності та гуманізму. Проблема юридичної відповідальності не втрачає своєї актуальності незважаючи на те, що вона є предметом дослідження вітчизняною наукою вже понад п'ятдесят років. Варто зазначити, що феномен юридичної відповідальності досліджується вченими різних галузей права, але залишається малодослідженим у межах як окремих галузей права, так і на рівні загальнотеоретичних уявлень про її функціонування в публічному праві в цілому.

На нинішньому етапі дослідження феномену юридичної відповідальності здійснюють К.В. Басін, Є.В. Білозьоров, В.Г. Гончаренко, Л.М. Кельман, М.І. Козюбра, Л.Т. Кривенко, С.Л. Лисенков, Л.Р. Наливайко, В.Ю. Орехов, О.В. Петришин, В.Ф. Погорілко, П.М. Рабінович, О.Ф. Скакун та ін.

Авторський колектив монографії «Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах» (2009 р.) [1] приділив увагу дослідженню удосконалення механізму правового регулювання взагалі та юридичної відповідальності зокрема. Дослідники наголошують, що в суспільстві, де відсутні справжні демократичні засоби реалізації юридичної відповідальності, стверджувати про гармонійний розвиток громадянського суспільства та правової держави є некоректним з наукового погляду та громадянської позиції.

У колективній монографії «Відповідальність у публічному праві» (2014 р.) розглянуто проблеми правової відповідальності в публічному праві. Досліджено питання теорії й особливості застосування норм кримінально-правової та адміністративної відповідальності. Проаналізовано такі види відповідальності як конституційно-правова, фінансова та інші [2].

На рівні дисертаційних досліджень вітчизняних науковців слід виокремити наукову працю А.О. Червяцовой «Конституційно-правова відповідальність в системі видів юридичної відповідальності: теоретико-правовий аспект» (2004 р.). У ній обґрунтовано існування конституційно-правової відповідальності як самостійного виду юридичної відповідальності, визначено її місце в системі соціальної та юридичної відповідальності, окреслено коло суб'єктів і підстав такого виду відповідальності. Автор приділяє значну увагу складу конституційного правопорушення, особливостям конституційно-правових санкцій. Окрім того, нею розглянуто окремі процедури конституційно-правової відповідальності [3].

У дисертації О.С. Літошенка «Адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності» (2005 р.) запропоновано визначення адміністративної відповідальності як правового інституту. Вчений встановлює її роль і значення в системі юридичної відповідальності в державі та формулює пропозиції нормативного характеру. Проаналізовано особливості адміністративної відповідальності, на підставі яких здійснено її відмежування від інших видів юридичної відповідальності, зокрема кримінальної. До того ж, О.С. Літошенко досліджує загальні закономірності розвитку законодавства України про адміністративну відповідальність, виявляє основні недоліки її чинної нормативно-правової бази [4].

Дисертаційна розвідка А.О. Осауленка «Нормативна конструкція ретроспективної юридичної відповідальності в публічному праві сучасної України» (2007 р.), присвя-

чена проблемі дослідження правової категорії нормативної конструкції ретроспективної юридичної відповідальності в публічному праві України. Автором формулюється визначення нормативної конструкції ретроспективної юридичної відповідальності, характеризуються її структурні елементи [5].

У дисертації В.Ю. Орехова на тему: «Санкції в праві як елемент правового регулювання та охорони суспільних відносин» (2008 р.) зроблено спробу обґрунтування санкції у праві як одного із засобів захисту та охорони суб'єктивних прав, визначено місце санкції в структурі правової норми, її різновиди та розкрито її особливе функціональне призначення. Також шляхом аналізу та співвідношення категорій «правова санкція», «право», «обов'язок» та «юридична відповідальність» встановлено самостійний характер кожної з них і визначено особливе призначення санкції, зокрема наведено умови правомірності застосування санкцій у процесі реалізації юридичної відповідальності [6].

Дисертацію Л.В. Белої «Удосконалення інституту юридичної відповідальності як фактор формування демократичної, соціальної, правової держави» (2009 р.), присвячено системному дослідженню інституту юридичної відповідальності. Виокремлено й проаналізовано поняття, сутність, зміст, загальні риси юридичної відповідальності; досліджено процес становлення юридичної відповідальності як охоронного інституту держави. Зокрема визначається, що під категорією «юридична відповідальність» слід розуміти встановлені чинним законодавством негативні наслідки скоєного правопорушення, настання яких гарантується можливістю вживання до винної особи заходів державного примусу [7].

Таким чином, проблематика юридичної відповідальності в публічному праві не втрачає своєї актуальності й донині. Відсутні єдині підходи до розуміння поняття та функціонування юридичної відповідальності в публічному праві, а також її взаємодії з іншими правовими явищами. Не набули належного розвитку питання механізму реалізації юридичної відповідальності в публічному праві, а також взаємозв'язку юридичної відповідальності з санкціями, передбаченими нормами публічних галузей права. У цілому в окреслених вище працях юридична відповідальність розглядалася переважно як вид соціальної відповідальності, що визначає поведінку суб'єкта в межах галузевих юридичних наук у контексті конституційної, кримінальної, адміністративної та інших видах відповідальності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах / Н. М. Оніщенко та ін. / За заг. ред. Н. М. Оніщенко. Київ, 2009. 216 с.
2. Відповідальність у публічному праві: монографія / П. Андрушко та ін. / За заг. ред. І. Безклубого. Київ, 2014. 496 с.
3. Червяцова А. О. Конституційна-правова відповідальність в системі видів юридичної відповідальності: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Харків, 2004. 20 с.
4. Літошенко О. С. Адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ, 2005. 21 с.
5. Осауленко А. О. Нормативна конструкція ретроспективної юридичної відповідальності в публічному праві сучасної України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Київ, 2007. 18 с.

6. Орехов В. Ю. Санкції в праві як елемент правового регулювання та охорони суспільних відносин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Київ, 2008. 20 с.
7. Белая Л. В. Удосконалення інституту юридичної відповідальності як фактор формування демократичної, соціальної, правової держави: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Київ, 2009. 20 с.